

24/03/2026

Kennisdocument

PARTICIPATIE

Elektrisch vervoer groeit snel. Het aantal laadpalen in gemeenten ook. En dat wordt steeds meer voelbaar in de wijk en op straat. Bewoners hebben hier steeds vaker vragen over, of verwerpen zich tegen de komst van nieuwe laadpunten: waarom juist hier? Waarom wéér hier? Of: waarom nog niet hier?!

De uitrol van laadinfrastructuur is daarmee niet alleen een organisatorische puzzel, maar vooral ook een publieke opgave. Een opgave waarin zorgvuldigheid, uitlegbaarheid en betrokkenheid net zo belangrijk zijn als data en prognoses. Participatie is daarbij geen luxe, maar een belangrijk hulpmiddel om onze gezamenlijke opgave te kunnen realiseren.

Dit document biedt enkele handvaten om participatie effectief en realistisch in te zetten: niet méér doen dan nodig, maar wel precies het juiste.

Wat participatie is en waarom het werkt

Participatie gaat in de kern over duidelijkheid en wederzijds begrip. Het betekent dat een gemeente inwoners tijdig en eerlijk betreft bij keuzes die hun directe leefomgeving raken, binnen heldere kaders. En dat je als gemeente constant bent in hoe je communicatie en inspraak organiseert.

Onderzoek laat zien dat inwoners duidelijkheid en eerlijkheid belangrijker vinden dan maximale invloed. Participatie betekent dus niet persé volledige inspraak of uitgebreide consultatierondes, maar gaat vooral om het expliciet maken van ruimte: wat staat al vast en waar kun je als inwoner invloed hebben (en waar niet)?

Als duidelijkheid ontbreekt, vullen inwoners zelf de leegte in. Dan ontstaan misverstanden of wantrouwen: is dit willekeurig besloten? En is er wel goed gekeken naar alternatieven? Hiermee ontstaat ruis, en die kan weer leiden tot weerstand. Met goede participatie help je dit voorkomen.

PARTICIPATIE HELPT GEMEENTEN OM:

- **Betere locaties te bepalen.** Inwoners kennen hun buurt en signaleren zaken die niet in data of luchtfoto's te zien zijn.
- **Draagvlak te vergroten en bezwaren te verminderen.** Wanneer inwoners tijdig worden geïnformeerd of geraadpleegd, herkennen zij de noodzaak en begrijpen zij de keuzes beter. Dit werkt dempend op het aantal formele bezwaren en verlaagt de druk op besluitvorming.
- **Het besluitvormingsproces te versoepelen.** Een zorgvuldig ingericht participatietraject voorkomt herstelwerk, losse gesprekken en vertraging. Daarmee kan het dus tijd opleveren.
- **Onderbouwing te versterken.** Participatie scherpt de inhoud. Door vragen en zorgen te beantwoorden, worden verkeersbesluiten en motivatie beter en juridisch sterker.

Hoe organiseer je participatie?

Kies de juiste aanpak

Niet elk traject vraagt dezelfde intensiteit. De meest gebruikte niveaus voor participatie zijn **informer**, **raadplegen** en **betrekken**. Welk niveau je ook kiest: het belangrijkste is dat je als gemeente eerlijk en duidelijk bent over wat wel en niet beïnvloedbaar is. Want bewoners waarderen voorspelbaarheid en duidelijkheid boven maximale zeggenschap.

Participatie hoeft niet intensief te zijn om effectief te zijn. Het gaat er vooral om dat je aanpak passend is en dat je bewuste keuzes maakt. Bepalend voor je aanpak zijn bijvoorbeeld eerdere gevoeligheden (in dat geval is eerst expliciete aandacht nodig voor het bouwen aan vertrouwen) en het participatiebeleid van je gemeente. Maar houd ook rekening met het bestuurlijk klimaat binnen je gemeente (hoeveel ruimte is er voor participatie), en natuurlijk de omvang en urgentie van de opgave.

EERST COMMUNICATIE, DAN PARTICIPATIE

Communicatie vormt het fundament. Participatie werkt niet als inwoners maar één keer iets horen of lezen. Met één nieuwsbericht of één webpagina bereik je mensen niet. Zelfs (of misschien wel juist) bij 'alleen informeren' is herhaling nodig: meerdere momenten, via meerdere kanalen, in toegankelijke taal op B1-niveau.

Minimale aanpak (5 stappen)

Participatie hoeft niet ingewikkeld te zijn. Een werkbare minimale aanpak bestaat uit vijf stappen:

1. Bepaal welke ruimte voor invloed er is, eventueel in overleg met de afdeling Participatie. Wat ligt al vast en waar kan de inwoner nog over meepraten? Gaan we informeren, raadplegen of betrekken?
2. Stem met je communicatieadviseur af hoe en via welke middelen welke inwoners wanneer worden bereikt.
3. Leg helder uit waarom locaties nodig zijn en welke criteria gelden.
4. Kies een passende vorm (digitale tool, korte wijksessie of alleen informeren).
5. Rond af met een duidelijke terugkoppeling.

Doe het samen!

Participatie organiseer je nooit alleen. De laadinfra expert brengt inhoud, locatiekeuze, criteria en noodzaak in. Communicatie zorgt voor heldere boodschap in begrijpelijke taal, bereik en de juiste timing. De participatieadviseur borgt de werkvorm, het proces en de verwachtingen. En bewaakt de transparantie.

* PARTICIPATIE BINNEN DE CONCESSIE

Binnen de collectieve aanpak van RAL Zuid is een basistool beschikbaar waarmee gemeenten reacties kunnen ophalen op voorgestelde laadlocaties. Als gemeente bepaal je zelf wanneer je de tool inzet. Dat kan bijvoorbeeld eenmalig voor alle locaties, of per halfjaarlijkse ronde. De reacties worden gebruikt bij de validatie van de plankaart. De inzet van de tool is inbegrepen in de concessie. De communicatie, opvolging en besluitvorming blijven verantwoordelijkheid van de gemeente.

Wil je hiermee aan de slag en heb je behoefte aan meer informatie? Neem contact met ons op via info@ralzuid.nl. Wij helpen je graag op weg!

Vragen? Mail naar info@ralzuid.nl of kijk op www.ralzuid.nl